N°. 306. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* **1.00.**
Voor elken regel meer. . . . . **0.15.**
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* **1**, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 19 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.** Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* **70**, Ned. Cour.

De meerderheid der Tweede Kamer en het Engelsch Gouvernement.

II.

Wij hebben in ons vorig artikel herinnerd, dat de Engelsche armenwet van 1834, in Ierland niet vóór 1847 is in werking gekomen. Het eerste jaarlijksch verslag van de armwet-commissarissen voor Ierland, in Junij 1848, loopt slechts over een gedeelte van het jaar 1847, en bevat voornamelijk berigten aangaande al wat gedaan was, om de bepalingen der wet met 1 Januarij 1848 langzamerhand *geheel* ten uitvoer te brengen.

Wij zeggen *geheel* uit te voeren, en drukken daarop; omdat Ierland in dit opzigt gelukkiger is geweest dan Engeland. Allerlei soorten van neven-consideratiën zijn oorzaak geweest, dat het hoofddoel der armenwet van 1834, het ophouden der bedeeling aan huis, niet bereikt is. Onder de 818,000 armen, die op 1 Januarij 1854 in Engeland bedeeld werden, waren er bijna 705,000 huiszittende armen; ruim 113,000 slechts werden in gestichten verpleegd. Het schijnt daarom eenigzins gewaagd, de uitkomsten der Engelsche armenwet alleen te beoordeelen, naar de gevolgen in Engeland, waar zij voor 6/7 niet werd uitgevoerd.

Bedoelde de meerderheid der Tweede Kamer, toen zij van de verderfelijke werking der wettelijke liefdadigheid in Engeland sprak, daaronder ook Ierland begrepen? Wij meenen die vraag toestemmend te moeten beantwoorden, omdat zij later, in dezelfde zinsnede, spreekt van het *stelsel* van Staats-armenzorg, en de Staats-armenzorg, als *stelsel*, alleen in Ierland, niet in Engeland bestaat. Had zij Ierland er niet onder bedoeld: het zou te onvergeefelijker zijn; omdat de uitkomsten eener wet eerst dan met juistheid kunnen beoordeeld worden, wanneer al hare bepalingen geheel zijn uitgevoerd. Dit heeft, wat de armwet aangaat, in Ierland plaats gehad; daarom namen wij de vrijheid, de leden der meerderheid van de Tweede Kamer uit te noodigen, zich de zes reeds uitgekomene jaarlijksche verslagen van de armwet-commissarissen voor Ierland aan te schaffen; het zevende zal in de volgende maand aan het Parlement aangeboden worden. Zij zullen dan met juistheid kunnen beoordeelen, welke de gevolgen zijn van een stelsel van Staatsarmenzorg, ook wat het financiële aangaat. Maar bijzonder rigten wij dat verzoek tot den afgevaardigde van Alkmaar, den heer VAN FOREEST. Wij zouden hem zoo gaarne terugbrengen van de wanhopige fatalistische stellingen, door hem met zooveel kalm zelfvertrouwen, bij het voorstel der negen leden, ontwikkeld, en hem hooren erkennen, dat het niet alleen mogelijk schijnt in theorie het lot van ééne bepaalde klasse te verbeteren, maar dat de geschiedenis van den tegenwoordigen tijd bewijst dat in Ierland de toestand van eene klasse van menschen, de armen namelijk, door wettelijke voorschriften werkelijk is verbeterd.

Om dien verbeterden toestand der armen in Ierland juist te schetsen, zouden wij kortelijk moeten zamentrekken, al wat in die zes jaarlijksche verslagen vermeld wordt. Wij zouden dan óf te uitvoerig worden, óf veel wetenswaardigs moeten voorbijgaan; wij bepalen ons daarom alleen, tot het mededeelen van de tabel, en zullen daarna de aandacht vestigen op de werking der armenwet, zooals zij zich alleen uit die cijfers doet kennen.

No. 30. Getal der armen, die onderstand genieten in de armvereenigingen in Ierland op het einde der eerste week van Januarij in elk jaar.

In gestichten.

1e week van Januarij.	volwassen en tot werken geschikte.	alle andere armen.	Totaal.
1849.	74,534	122,858	197,392
1850.	72,617	130,703	203,320
1851.	71,936	134,532	206,468
1852.	53,817	114,431	168,248
1853.	43,939	94,825	138,764
1854.	30,463	74,141	104,604

1e week van Januarij.	In gestichten.	Huiszittende.	Totaal.
1849.	197,392	423,355	620,747
1850.	203,320	104,650	307,970
1851.	206,468	2,719	209,187
1852.	168.248	3,170	171,418
1853.	138,764	3,058	141,822
1854.	104,604	2,198	106,802

NOOT. Wat huiszittende armen in Ierland betreft, wordt geene afzonderlijke rekening gehouden tusschen tot werken geschikte en alle andere.

Zoo ooit, dan kan men zeker deze cijfers welsprekend noemen. In Ierland, het land welks armoede sedert onheugelijke tijden tot spreekwoord geworden was, worden alle voorschriften der Engelsche armenwet met onverbiddelijke gestrengheid uitgevoerd. Om dàt op *die* wijze en zoo éénsklaps te kunnen doen, moest de algemeene ellende wel ten top gestegen zijn; maar die strengheid werd tot zegen, en reeds in hun vierde jaarlijksch verslag konden de arm-commissarissen de getuigenis afleggen: "in Ierland zijn geene huiszittende armen meer."

Sedert jaren wordt het pauperisme als de kanker der Europesche maatschappij beschouwd; in Ierland, het land boven alle andere wegens steeds toenemend pauperisme berucht, wordt de proef genomen, waarvoor men in het rijke Engeland was teruggedeinsd, en, terwijl in Engeland het getal bedeelden op ruim 900,000 slechts met 100,000 vermindert, daalt in diezelfde zes jaren het cijfer der bedeelden in Ierland van 620,000 tot op 106,000. Ware de vermindering in Engeland even groot geweest, er zouden daar nu slechts 160,000 bedeelden moeten zijn, en er zijn dus bijna 820,000, of, in vergelijking met Ierland, 660,000 te veel.

In Ierland is wettelijke liefdadigheid evenzeer regel als in Engeland, maar in Ierland is het Engelsche *stelsel* van Staats-armenzorg, stelselmatig geheel en volkomen uitgevoerd; en terwijl in 1849 nog 122,858 oude, gebrekkige en hulpbehoevende minderjarige armen in gestichten werden verpleegd, is het geheele getal armen zes jaren later in 1854 slechts 106,802. Zoo immer, dan kan men hier zeggen, dat hooger zegen menschelijke pogingen vruchtbaar gemaakt heeft.

Terwijl overal strijd gevoerd wordt over kerkelijke of wettelijke weldadigheid, schijnt hooger bestuur als met den vinger den weg aan te wijzen, dien men volgen moet. Bedeeling aan huis, aanvulling van te lage dagloonen door kerkelijke of wettelijke liefdadigheid, dat is het groote kwaad; daardoor voedt de armoede zich zelve en blijft steeds voortduren.

Men zal zeggen: in Ierland hebben andere oorzaken medegewerkt, wij ontkennen dit geenszins; maar wij vragen, moesten die andere oorzaken, waaronder wij vrijen handel en scheepvaart, afschaffing van alle belasting op de eerste levensbehoeften, de goudontdekkingen en landverhuizing tellen, niet nog grooter uitwerking op den toestand der Engelsche, dan op dien der Iersche armenbevolking gehad hebben. Van waar dan het groote verschil? Er is in die jaren maar *één* wettelijke maatregel genomen, die, alleen op Ierland toepasselijk, grooten invloed op de bevordering der algemeene welvaart gehad heeft; wij bedoelen de wet waarbij verlof gegeven werd, om bovenmate bezwaarde fideï-commissaire (1) grondeigendommen, op verzoek van crediteuren, door Gouvernements-commissarissen publiek te doen verkoopen. Wij weten, dat ten gevolge van die wet bijna een half millioen bunders land tot betere cultuur gebragt, en bijna tweemaal honderdduizend bunders land ontgonnen zijn. Dat daardoor veel vraag naar arbeiders ontstaan is, zullen wij niet ontkennen; maar het is niet genoegzaam, om het feit op te lossen, dat in die zes jaren de armenbevolking in Ierland, in achtmaal sterker verhouding dan in Engeland is verminderd.

Vergelijkt men enkel het getal der huiszittende armen, dan wordt de zaak duidelijk. In 1849 waren er in Engeland 815,044 huiszittende armen, in Ierland 423,355, dus meer dan de helft; in 1854 waren er in Engeland 704,778, in Ierland 2,198 huiszittende armen, nog niet één driehonderd-twintigste deel. Met andere woorden: in 1849 waren er in Engeland bijna tweemaal zooveel huiszittende armen als in Ierland; in 1854 waren er in Engeland driehonderd-twintigmaal meer huiszittende armen dan in Ierland.

Dat de uitgaven voor armenbedeeling in bijna even sterke verhouding verminderd zijn als het getal armen, behoeven wij naauwelijks te vermelden. Voor bijzonderheden verwijzen wij naar de meermalen aangehaalde jaarlijksche verslagen. Genoeg zij het, hier te zeggen, dat de uitgaven, die in 1848 nog ruim dertig millioen gulden bedroegen, in 1852 tot ruim tien en een half millioen gedaald waren: ruim drie millioen minder dan in het vorige jaar 1851.

Wat zullen wij er nog bijvoegen? Enkele woorden uit het zesde jaarlijksch verslag van de armen-commissarissen voor Ierland. "Vóór de invoering der armenwet "bedroeg het aantal der huiszittende armen in Ierland "vele honderdduizenden; hun treurige en ellendige "toestand wekte overal algemeen medelijden op. NU is "van dien toestand slechts eene flaauwe herinnering "overgebleven, en hun aantal is tot weinige duizende, "hoofden van huisgezinnen, met alle hunne huisgenooten "daaronder begrepen, verminderd."

Ierland, vroeger berucht wegens zijne armoede, is thans het land in Europa, waar, in verhouding tot de bevolking, het kleinste aantal armen gevonden wordt. Toch vroeg de financier van *de Nederlander*, J. B., voor weinige weken nog, in welk opzigt de toestand van Ierland dan toch wel verbeterd was? Hem was niet een enkele wettelijke maatregel bekend, die daarop van invloed zou hebben kunnen zijn.

Op hoogen toon een afkeurend oordeel te vellen over zaken, die men niet kent, moge in 't algemeen afkeuring verdienen. Als het bijzondere personen zijn, die er zich aan schuldig maken: men zal ze met een medelijdend schouderophalen beantwoorden; maar als de meerderheid der Volksvertegenwoordigers, waar het de hoogste belangen der Natie geldt, in een van de Tweede Kamer uitgaand Staatsstuk, heilzame maatregelen, in een vreemd land genomen, als verderfelijk beschouwt, omdat zij de uitkomsten niet kent, dan moge men het Volk beklagen, welks belangen door zulke Vertegenwoordigers moeten behartigd worden. Één troost blijft ons over: wat in Hollandsche taal geschreven is, wordt buiten ons land niet gelezen.

Wij wagen het ten slotte aan de meerderheid der Tweede Kamer eene nieuwe lezing aan te bieden, van die vroeger aangehaalde zinsnede uit het begin van § 4 van het voorloopig verslag, aldus luidende:

"Het bewijs der *goede* werking van de wettelijke liefdadigheid is bij ondervinding gebleken in Engeland, "waar het aantal behoeftigen en noodlijdenden steeds "*afnemende* is. Het bewijs der *voortreffelijke* werking "van een *stelsel* van Staatsarmenzorg, is bij ondervinding gebleken in Ierland, waar geene huiszittende armen meer zijn, en waar daarenboven het getal armen, "in gestichten verpleegd, in zes jaren tot op de helft "verminderd is."

(1) Wij weten zeer goed, dat fideïcommissair iets geheel anders is als *entailed*, maar wij wisten geen beter woord om eenig denkbeeld van de zaak te geven: het is de Bill on the sale of incombered estates.

EENE NIEUWE EERLIJKHEID VAN "DE NEDERLANDER."

Het blad van Mr. GROEN VAN PRINSTERER heeft eindelijk het stilzwijgen afgebroken, en met zijne weêrlegging der "*Eerlijkheden van de Nederlander*" een aanvang gemaakt. Aan de voorwaarde, waarop het tot "vergeven en vergeten" bereid was, is niet voldaan: de "*Eerlijkheden*" zijn door eene afzonderlijke uitgave binnen het bereik ook van dezulken gekomen, die niet gewoon zijn *de Grondwet* te lezen; — nú diende, fatsoenshalve, wel eene poging tot zelfregtvaardiging beproefd te worden.

Bij die zelfregtvaardiging schijnt — althans naar de eerste proeve (in het No. van 15 Mei) te oordeelen — *de Nederlander* aan zijne antecedenten trouw te zullen blijven.

Men oordeele:

Ik had het vraagstuk van de gelijkheid der gezindheden ter sprake gebragt. Ik had het ijveren der christelijk-historische partij voor die gelijkheid, door een voorbeeld, in het ware daglicht gesteld. Ik had herinnerd, hoe die partij benoembaarheid der Israëlieten tot openbare ambten en bedieningen eenmaal »ongerijmd« had gerekend en alleen »als exceptie en anomalie« denkbaar geacht.

En wat doet nu het blad van Mr. GROEN?

Het deelt de twee artikels, waaraan ik mijne citaten ontleende, in hun geheel mede, ten einde zijn lezers te bewijzen, dat ik in mijne citaten den oorspronkelijken zin der woorden verminkt heb, die juist het tegendeel zeggen van 't geen ik er uit zou hebben afgeleid. Het betoogt de »eenzelvigheid« van den inhoud der beide artikels; wat men van den eersten oogenblik »ongerijmd« rekende, had men niettemin van den eersten oogenblik »als exceptie en anomalie« denkbaar geacht.

Het betoog is treffend. En ik wil nu niet onderzoeken, in hoever op de juistheid nog wel iets zou zijn af te dingen. Maar — en zietdaar de nieuwe eerlijkheid van *de Nederlander!* — het betoog stelt zeer behendig als twistvraag voor, wat door mij als zoodanig volstrekt niet gesteld was. Het poogt den goedgeloovigen lezer diets te maken, dat het mijn doel geweest was, de veranderlijkheid der anti-revolutionnaire partij omtrent de al- of niet-benoembaarheid van Israëlieten tot landsbedieningen te bewijzen. Het laat onopgemerkt, dat mijn eenig doel was, te toonen, in hoever de ijver der anti-revolutionnaire partij voor de »*gelijkheid der gezindheden*« opregt gemeend mogt genoemd worden; dat ik, *alleen naar aanleiding en tot opheldering van dit laatste punt*, de benoembaarheid van Israëlieten tot landsbedieningen ter sprake bragt, alleen om den billijken argwaan levendig te houden tegen eene partij, die, terwijl ze voor »gelijkheid der gezindheden« zegt te ijveren, het bekleeden van openbare ambten en bedieningen *door Israëlieten* »ongerijmd« en alleen als exceptie en anomalie »denkbaar« acht.

Door nu de beide artikelen, waaruit ik ten bewijze een paar zinsneden meêdeelde, *in hun geheel* aan zijne lezers ten beste te geven, doet het blad van Mr. GROEN niets anders, dan den schrijver der »*Eerlijkheden van de Nederlander*«, wiens eerlijkheid het in verdenking poogt te brengen, tegen wil en dank regtvaardigen. Want in die beide artikelen komen uitdrukkingen voor, die — in verband beschouwd met de stelling: dat benoembaarheid van Israëlieten tot landsbedieningen, in den grond der zaak »ongerijmd« is — den vermeenden ijver der anti-revolutionnaire partij voor »gelijkheid der gezindheden« nog nader in het licht stellen. Men geeft toe, dat de Israëliet des noods lid b. v. van een Gemeenteraad mag zijn, maar het gebed vóór den aanvang der vergadering mag ten zijnen behoeve niet worden afgeschaft; hij kan de zaal zoo lang verlaten. Artikel 166 der Grondwet moet »in een *christelijken* zin« worden uitgelegd (No. 158). Had men eerst »benoembaarheid der Israëlieten tot openbare ambten en bedieningen« als »ongerijmd« afgekeurd (No. 158), ook later (No. 176) blijft men de zeer elastieke uitdrukking bezigen, dat de Israëliet juist niet »van *elke* betrekking« — wel te verstaan »van elke *politieke* betrekking« — behoeft te worden uitgesloten; — uitsluiting in dien zin is »*geen volstrekt vereischte*«. Men herinnert (No. 176), dat de benoembaarheid, die men eigenlijk »ongerijmd« acht, in ieder geval niet kan worden ontnomen, vóór dat art. 166 der Grondwet herzien is. Men trekt (No. 176) heel zijn stelsel zamen in de stelling, dat »de Nederlandsche natie *tolerantie* wil«; terwijl de Grondwet en de constitutionnele partij van geen *tolerantie*, maar alleen van *onvoorwaardelijke gelijkstelling* weten.

Ik behoef hier niet meer bij te voegen. Alleen herinner ik nog aan de houding van het orgaan der christelijk-historische partij, toen er in der tijd sprake was van Mr. GODEFROI's benoeming tot Minister van Justitie; — het is een feit, dat ten overvloede kan bewijzen, in hoe ver ik regt had, om den ijver der partij voor »gelijkheid der gezindheden« bij mijne landgenooten in verdenking te brengen.

Of *de Nederlander* met zijne zelfregtvaardiging verder zal voortgaan, is mij onbekend. Doet zij het: ik wil nog volstrekt niet beloven, dat ik haar op den voet zal blijven volgen; ik meen met de ontleding dezer eerste proeve te kunnen volstaan. Ik wil anders niet ontveinzen, dat eene regtvaardiging, b. v. van de polemiek tegen VAN DAM VAN ISSELT, door mij met verlangen te gemoet wordt gezien. Voorloopig aarzel ik niet, die polemiek — meer dan eenige andere, ooit door het blad van Mr. GROEN gevoerd, met den naam van illoyaal en onzedelijk te blijven bestempelen.

17 Mei 1854. *De schrijver van »de Eerlijkheden«.*

Buitenland.

ENGELAND.

Den 13 dezer des namiddags is het prachtige schroefstoomlinieschip *Royal Albert* van 131 st., te Woolwich te water gelaten, in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, de overige leden van het koninklijk gezin, en een groot aantal aanzienlijke personen. De Vorstin heeft zelve het schip den naam gegeven, en is door de zeer talrijke volksmenigte met ongemeen veel geestdrift ontvangen.

SPANJE.

Volgens berigten uit Madrid van 11 dezer geschiedt de heffing der belastingen steeds met groote regelmatigheid; met elke maand verbetert daardoor de geldelijke toestand des lands.

— De *Gaceta* behelst heden een decreet, waarbij de koningin den infant Don Enriquez weder in het volle bezit zijner titels en regten stelt.

— De weduwe van Lodewijk Filips zal morgen, met het stoomschip *D. Francisco de Assis*, van Cadix naar Engeland vertrekken.

— Bij kon. decreet is aan de heeren Gebrs. Zangronis en Cº., te Havana, magtiging verleend tot het oprigten eener geregelde dienst door middel van acht stoompaketten tusschen Havana, Havre en Liverpool of nog drie andere punten in Frankrijk en Engeland, waaromtrent nader kan overeen gekomen worden. Van Regeringswege zijn aan deze onderneming onderscheidene niet onbelangrijke prerogativen toegekend. De concessie duurt voorloopig vijf jaren, in te gaan vijftien maanden na de dagteekening (7 Mei) van het decreet.

TURKIJE.

Telegrafische berigten uit Weenen van 17 dezer melden, dat eene depêche van Omer-Pacha, gedagteekend 6 Mei, inhoudt, dat Sali-Pacha den 28sten April den Russen bij Nicopoli eene nederlaag heeft toegebragt, waarbij deze 1500 man hebben verloren.

De Weener conferentie zal worden vervat op de grondslagen der nieuwe verbonden gesloten tusschen Engeland en Frankrijk en tusschen Oostenrijk en Pruissen.

Ook zijn er berigten uit Konstantinopel ontvangen van 8 dezer. Het ministerie is gewijzigd. De groot vizier behoudt zijne funtien.

Muslum-bey is benoemd tot Minister van Koophandel, Mehemed-pacha tot Minister van policie en Namik-pacha tot gezant te Parijs.

Reeds is gemeld, dat bij keiz. bevelschrift eene nieuwe ligting van 95,000 man in Oostenrijk onder de wapenen is geroepen tot verdediging der grenzen. Men kan dat als een stap nader beschouwen van eene aansluiting van Oostenrijk aan de Westelijke mogendheden. Het is niet te ontkennen dat die herhaalde stappen dat rijk al meer en meer binden en afdoende gronden opleveren voor hen, die verwachten dat Oostenrijk nog een werkdadig aandeel in den strijd tegen Rusland nemen zal. Intusschen meldt men, zoowel uit Parijs als uit Duitschland, dat de gevallen waarin Oostenrijk tegen Rusland zou optreden, zouden bestaan in de bepaalde bezetting der Vorstendommen door de Russen, dat is de inlijving van die provincien in Rusland, en het overbrengen van het krijgstooneel door de Russen over den Balkan.

De verwezenlijking van die beide gevallen schijnt niet zoo aanstaand en niet zoo zeker te zijn, als eenige personen vermeenen. De Czaar toch verklaart voortdurend, dat er bij hem geen denkbeeld bestaat, om de vorstendommen in het Rijk in te lijven, en dat hij zelfs een deel van Wallachije reeds heeft verlaten. Van eene andere zijde nu het Engelsch-Fransche hulpleger in het Oosten reeds ongeveer 50 à 60,000 man bedraagt, acht men het niet zeer waarschijnlijk, dat de Russen het tooneel des oorlogs over den Balkan zouden willen brengen. Zoo dit hun voornemen ware geweest, dan hadden zij vóór de aankomst der hulpbenden een geduchten slag gewaagd.

Het kan bovendien worden opgemerkt, dat de Russen dien overtogt niet behoeven te doen. Zij bevinden zich nu reeds op het Turksch gebied. Het staat dus aan de Turken en aan hunne bondgenooten, om de Russen daarvan te verjagen. Zij kunnen het dus te gemoet zien, dat men hen in Bulgarije den strijd zal aanbieden en de Russen zullen zich niet wagen in naauwe doorgangen van het gebergte, die met kracht worden verdedigd en waar alles ten hunne nadeele zou uitloopen. De Russen kunnen dus afwachten en alles schijnt aan te duiden, dat dit tot hiertoe hunne bedoeling is. Zoo dus Oostenrijk wachten wil tot verwezenlijking van zijne werkdadige tusschenkomst tot de inlijving der vorstendommen in het Russisch gebied en tot den overgang van den Balkan, dan zal zijne tusschenkomst nog volstrekt zoo spoedig niet geschieden. Het staat evenwel te bezien of het zoolang zal blijven wachten. Al de verklaringen van het Weener kabinet geven, naar men zegt, aan de Westelijke mogendheden grond om te hopen, dat de tusschenkomst spoediger zal geschieden. Wat Pruissen betreft, is het onwedersprekelijk, dat het zich op dit oogenblik niet in dezelfde stemming als Oostenrijk bevindt. Wij bepalen ons tot die opmerking voor het overige herinnerende aan hetgeen in de laatste dagen gezegd is over de stelling der Pruissische regering op dit oogenblik.

Volgens berigten uit Konstantinopel, zou Prins Napoleon, den 10 dezer, die hoofdstad verlaten hebben om naar Gallipoli terug te keeren, nadat hij den vorigen dag een groot bal, door het Fransche gezantschap gegeven, had bijgewoond.

Alle tijdingen kwamen hierop neder, dat de Grieksche opstand zijn uiteinde nabij is. Het koningrijk Griekenland zal evenwel door eene legermagt worden bezet, die, volgens sommige berigten, uit Franschen en Engelschen en volgens anderen alleen uit Franschen bestaan zal. Zeker is het, dat een deel der 4e Fransche afdeeling van het leger ver… Oosten, onder bevel van generaal Forey, reeds op … naar den Pireus is. De generaal is op de *Christop… Colombus* naar dezelfde bestemming vertrokken. Hij is … de meest uitgebreide volmagten voorzien. Het is zeer … gelijk, dat het bestuur over het koningrijk Griekenla… gedurende de bezetting, zal overgaan in de handen … twee groote, tusschenbeide komende mogendheden. … spreekt er zelfs van, dat, zoo de gebeurtenissen een … ernstig aanzien mogten verkrijgen, de kabinetten van Lond… en Parijs tot veel gewigtiger besluiten zouden overga… die reeds vastgesteld zouden wezen. Maar alles doet hope… dat de volledige onderdrukking van den opstand, tha… reeds verkregen, de regeringen van Frankrijk en Engela… zal bevrijden tot uitersten te komen, welke alleen doo… geheel buitengewone omstandigheden zouden kunnen worde… gewettigd.

Men is nog steeds in het onzekere nopens de eskaders. De Russische vloot te Sebastopel heeft zich in de Zwa… Zee nog niet laten zien en de vereenigde vloot heeft va… tuigen afgezonden tot vernieling der sterkten van Red… Kalé, Sondoum-Kalet en Anapa, de eenigen, die de Ru… op de Aziatissche kust van de Zwarte Zee hadden behou…

Men zegt, dat de Engelsche vloot steeds op de … van het eiland Gothland afwacht, dat het Fra… Smaldeel zich bij haar voegt. Het schijnt niet aanneme… dat de Engelsche vloot in de Oostzee nog niet meer ge… derd zou zijn dan tot het eiland Gothland, van waa… toch niet van nabij het oog houden kan of de afdeeli… der Russische vloot, die zich in de verschillende ha… van de golf van Finland opgehouden, en die zich, … golf van ijs is ontdaan, zouden kunnen vereenigen. … dus waarschijnlijk, dat de Engelsche vloot bij den in… der golf van Finland, het Fransche smaldeel afwa… kunnende men van daar gemakkelijk het toezigt ove… geheele golf uitstrekken.

— Te Parijs begint de staatkundige toestand van Pru… meer en meer bekommering te baren. Het officiële da… »*le Pays*« vestigt heden de aandacht op een ten aanzien… Pruissen vijandig betoog, 't welks onlangs door de Enge… *Times* is medegedeeld, op eene wijze, welke ter be… ongunstig op de prijzen der fondsen heeft gewerkt, … zegt, dat de Pruissische gezant alhier meer en meer b… te gevoelen, dat zijn toestand moeijelijk wordt, en … de verhouding tusschen dien staatsman en de bew… lieden alhier in de laatste dagen eer toe- dan afgenom…

De goede verstandhouding tusschen Engeland en Fr… rijk schijnt daarentegen dagelijks op meer hechte g… slagen te worden gevestigd. Waarschijnlijk zal de En… sche gezant, lord Cowley, spoedig na zijne terugk… te Parijs een groot feest geven, 't welk door HH. … den Keizer en de Keizerin zal worden bijgewoond, eve… dat van graaf Walemski te Londen vereerd is gewees… de tegenwoordigheid van H. M. koningin Victoria.

— De stoomboot *Berthollet*, aan boord hebbende … maarschalk de St. Arnaud, opperbevelhebber van het … van het Oosten, is den 6 dezer te Smyrna aangeko… laatst van Malta.

— In de zitting van het Lagerhuis van 16 dezer, … de tweede lezing van de bill ter vermeerdering va… accijns op de mout en de geestrijke dranken aan de … De heer Cayley heeft voorgesteld de debatten tot ove… maanden uit te stellen (gelijkstaande met eene verwe… Dat voorstel is verworpen met 303 tegen 195 ste… De wet is dus voor de tweede maal gelezen. Lord … Russell heeft bij die gelegenheid aan de tegenstande… vraagd, of, wanneer eene geduchte magt een van … lands bondgenooten dreigt te vernietigen, dan 1 sh. … belasting op een schepel mout eene te groote opo… zou zijn? »Zegt niet,« zeide de minister, »dat het … stel zoo slecht is, dat ge aan een ander uwe ste… geven. Zegt dus niet, dat ge hierom eene onderste… aan de regering ontzegt. De waarheid is, dat ge der… log wilt, doch dat ge de hulpmiddelen niet wilt toe… om die tot een goed einde te brengen.«

Lord Palmerston heeft na aanneming van bovenge… wet, eene boodschap der koningin voorgelezen, w… het Lagerhuis uitgenoodigd wordt zijne toestemm… verleenen, om de nationale militie op te roepen, ten … de krijgsdienst in het binnenland door deze te doe… rigten. Deze mededeeling werd met grooten bijv… vangen.

— In berigten uit Konstantinopel, loopende tot 5 … wordt verzekerd, dat de Turksche vloot, die, terw… Russische door de scheepsmagt der geallieerden in Se… wordt geblokkeerd, naar zee is gezeild, bestemd, … officieren, wapenen en krijgsbehoeften op de kus… Circassie te ontschepen. Men stelt zich in de … hoofdstad veel voor van eene afwending van de zij… Schamyl en de bergbewoners van den Kaukakus.

— De door den Sultan uitgevaardigde besluiten … verbetering van den toestand der Christenen in T… vonden weinig of geene tegenwerking. Tot dusver … geen ambtenaar, die geroepen was geworden om die … gingen te helpen invoeren, te dier zake zijn ontsla… vraagd. Ook de uitdrijving der Grieken werd met … matiging voortgezet, dan aanvankelijk was verwacht… Porte beijverde zich steeds, om dien maatregel een … kundig karakter te doen behouden. Meer dan 2000 … ken, welker gedrag steeds onberispelijk was ge… en die ernstig hadden verzocht, om van den algem… regel te werden uitgezonderd, hadden verlof erlangd, … te Konstantinopel te verblijven.

— Men verzekert te Londen, dat Griekenland in de … der maand Junij aanst. door een Engelsch-Fransch… van 15000 man, waarvan 10,000 Franschen, bezet … den. De daarvoor aangewezene Engelsche regemente… het 20ste thans te Plijmouth, het 34ste en het 1… scherpschutters, thans te Portsmouth, het 21ste … thans te Dublin, en het 97ste thans te Windsor.

[De] noodige transportschepen gereed zijn, zullen deze corpsen ingescheept worden. Na het vertrek van die troepen, zullen hier te lande nog maar 4 of 5 regementen (bataillons) infanterie overig zijn, en dien ten gevolge is het Gouvernement voornemens, 15 à 20 van de meest geschikte regimenten der burger-militie onder de wapenen te roepen, ten einde hier en in Ierland garnizoensdienst te doen. (Gelijk hierboven blijkt, is het voorstel daartoe reeds bij het Lagerhuis ingediend.)

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 18 Mei.

De beraadslagingen over de wet op het armbestuur, en wel over het tweede hoofdstuk in zijn geheel, worden voortgezet.

De heer Schimmelpenninck van der Oije merkt op, dat bij de discussiën over het vorig hoofdstuk er strijd gevoerd werd over het meerdere of mindere, dat men in de beginselen [...] begrijpen. Hier echter schijnen velen van het [...] men dat [...] te gaan, dat men *niets* wil. Spr. vraagt, of men dat in zake van armwezen kan toepassen? Kan men zich daarbij bepalen, zich te onthouden en niets te doen? Hij wijst op hetgeen in den jare 1847, toen er nagenoeg hongersnood heerschte, in de beneden-districten van Gelderland is voorgevallen. In weerwil van den ijver der diaconiën waren zij niet bij magte, in de behoeften te voorzien, en het burgerlijk gezag heeft moeten tusschen beiden treden, om velen voor hongerdood en uitputting te vrijwaren. Wat zouden de gevolgen geweest zijn, als de burgerlijke besturen zich geheel hadden moeten onthouden? Ook hij komt op tegen hetgeen de heer de Kempenaer gezegd heeft, om door middel van de bedeelingen „de armen te dwingen om in te gaan."

De heer Dirks zegt, dat hij een bestrijder is van het subsidien-stelsel, maar gaat niet zoo ver, om met velen de kreet aan te heffen: geen subsidien meer. Zijns inziens is dit onuitvoerlijk, zoowel *nu* en ook nog voor geruimen tijd.

De heer Beaufort ten Cate meent, dat deze afdeeling de belangrijkste der geheele wet is. De zin van art. 20 is dat de Staat zich niet met de armenzorg wil belasten, maar aan de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid wil vrij laten, behoudens enkele bepalingen, die noodig zijn. Of nu al die bepalingen even duidelijk zijn, is eene andere vraag. Maar wat het domicilie van onderstand betreft, het is, heeft men [...] eene stilzwijgende erkenning van het charité légale. Hij [...] dit niet geheel. Hij is het eens met de Regering, dat het verbod om te bedelen, de bevoegdheid insluit om te vragen.

De heer Hugenholtz brengt slechts een enkel punt in het midden, omtrent hetgeen aangevoerd is nopens Friesland en de vermeerdering der armoede in sommige gedeelten van dat gewest. Men heeft ten onregte den toestand van sommige streken dier provincie aan het subsidiestelsel toegeschreven. Naar zijne meening ligt de oorzaak daarvan meer 1o. in de toeneming der bevolking; voorts 2o. in de wijze van toepassing der wet van 1818; maar ook 3o. in de wijze van heffing der belasting, daar het accijnsstelsel er zeer ongelijkmatig werkt.

De heeren Sleeswijk Vening en de Brauw komen terug op hunne redevoeringen van gisteren, en wel ter verduidelijking van hetgeen door hen is aangevoerd voor de algemeene strekking van dit hoofdstuk. Laatstgemeld lid toont aan, dat de aanwezigheid van de afzonderlijke kenmerken van charité légale nog niet de charité légale daarstellen, zoodra het verband tusschen die verschillende elementen niet bestaat. Dit is hier het geval niet; want er is geene verpligting tot onderstand en er is ook geen regtspraak, die veroordeelt tot onderstand bij weigering, zoo als in Engeland. Er bestaat groot onderscheid tusschen bienfaisance publique en charité legale. Hij is het eens, dat er *geen regt* voor den arme is, om te leven, maar *pligt* om te leven, en waar eigen krachten te kort schieten, daar moet eerst de kerkelijke en verder de burgerlijke liefdadigheid tusschen beiden komen. Hij gelooft dat het goed zou zijn, zoo de burgerlijke armbesturen in plaats van aan huis, de invalide-armen [...] bedeelden. Dat heeft in Engeland blijkbaar verbetering aangebragt, gelijk hem blijkt uit een artikel, voorkomende in *de Grondwet* van heden, waarin statistieke uitkomsten omtrent het armwezen worden medegedeeld.

De heeren van Lennep en van der Brugghen beantwoorden den laatsten spreker.

De heer Wintgens kan zijne verbazing niet ontveinzen over al hetgeen hij hoort. Men ziet in alles schrikbeelden, hersenschimmen, idealen. Er is hier geen charité légale. Het volgt niet uit het domicilie van onderstand. De regelen, die hier vastgesteld worden zijn allernoodzakelijkst. De denkbeelden, gisteren en heden ontwikkeld, zijn voor geene toepassing vatbaar. Zij dwalen, zij verliezen den toestand geheel uit het oog. Uit het stelsel van geheele loslating der armen door den Staat volgt oproer, plundering en wat dies meer zij.

De heer Mackay is inderdaad verschrikt over de rede van den laatsten Spreker, die toch gewaarschuwd heeft voor plundering en oproer. Het zij hem vergund, de Kamer een oogenblik bezig te houden met schrikbeelden, hersenschimmen en idealen, zoo als de vorige Spr. vele redenen heeft genoemd. Op zijne beurt zegt hij, dat eene wettelijke verpligting, om uit geheven taxes gelden voor de armen af te zonderen is charité légale. Tot het criterium van de charité légale behoeft nog niet het regt te bestaan, om bij den regter te mogen eischen. Hij zal niet treden in het nut der werkhuizen, waarop men gewezen heeft, maar hij merkt op, dat men daar juist invalide armen ziet komen. En is het organiseren en systematiseren van die werkhuizen niet de ergste toestand, dien men voor het vervolg kan voorbereiden? Hij verlangt dus dat de Minister inlichtingen geve; want de redevoeringen van de Heeren de Brauw en Wintgens, hebben hem, wat de laatste noemde het stelsel der wet, zeer ongerust gemaakt.

De heer Sloet beantwoordt de bedenkingen van de heeren Vening en Hugenholtz en betoogt o. a. dat vele andere oorzaken dan de armen-belasting in Friesland de toeneming der armoede hebben te weeg gebragt, daar de heer Vening heeft gezegd, dat hij beschouwt alsof de vragen hem gedaan door den Spr. *niet gedaan zijn*, zoo meent hij dat de heer Vening die vragen niet heeft *kunnen* beantwoorden. Als een wisselbrief verzoekt hij dus dat de heer Vening die *vragen* gelieve te endosseren aan den heer Oosting, en zoo deze ze mede niet kon beantwoorden dat dan die heer ze endossere aan den heer Wintgens, en in geval ook deze geen antwoord wist te geven, de vragen te endosseren aan den eigentlijk betrokken persoon, den Minister van Binnenlandsche Zaken. Immers waren zijne vragen voor geene oplossing vatbaar: al de genoemde voorstanders der wet zouden evenmin als de Spr. vóór die wet kunnen stemmen.

De heeren van Nispen en Groen adstrueren nog nader hun gevoelen, en laatstgenoemde komt vooral op tegen de qualificatiën, welke de heer Wintgens heeft gegeven aan de bedoelingen der anti-revolutionnaire partij met betrekking tot dit onderwerp.

De Minister van Binnenlandsche Zaken wederlegt de hoofdbeschuldiging, ingebragt tegen dit hoofdstuk, daarin bestaande, dat hier het beginsel van charité légale zou erkend zijn. De Min. zegt, dat wanneer men onder charité légale verstaat elke armenzorg van wege de burgerlijke overheid, dan was het beginsel *wel* opgenomen; maar het lag er *niet* in omdat aan de armen geen enkel regt op verzorging en onderstand wordt gegeven. Overigens treedt de Minister in eene bestrijding der menigvuldige overige bezwaren, die tegen dit hoofdstuk zijn in het midden gebragt.

De discussien over het hoofdstuk in het algemeen worden alsnu gesloten.

Art. 20 wordt aangenomen:

Op art. 21 heeft de heer Elout een amendement voorgesteld, strekkende om het burgerlijk armbestuur alleen in buitengewone gevallen en tijdelijk hulp te doen verleenen.

Ook de heer van Deinse heeft mede een amendement voorgesteld op art. 21, strekkende om de woorden „*kunnen erlangen*" te vervangen in *erlangen*, en juist omdat, bij de discussiën over de wet van 1818, ook toen het woord *kunnen*, op verlangen der Kamer is weggelaten geworden. Curieus was tevens de opmerking des Spr. — die van zijn helder begrip van den algemeenen toestand getuigt — dat de Kamer van 1818 zich juist in denzelfden toestand bevond en op gelijke wijs was zamengesteld, als nu.

De heer Schimmelpenninck v. d. Oije meent, dat de discussie nu eigenlijk begint te gelijken op de Babylonische spraakverwarring, en daarom zou hij wenschen, dat men nu toch begreep, dat het tijd werd, over deze zaak de discussiën te sluiten. Overigens licht hij nader het artikel der regering toe.

De heer van Nispen komt tegen deze toelichting op; want deze zou juist leiden tot eene *verpligting* van de diaconiën om te geven. Spr. meent bovendien, dat het artikel, zoo als het is voorgedragen door de regering, in het eigen systeem der wet schadelijk werken zal.

De heer Sander stelt, naar aanleiding van 't amendement van den heer van Deinse, en ten betooge (!) dat het amend. geheel onaannemelijk is, een ander amendement voor op art. 21, strekkende, om het burgerlijk armbestuur in zijn bijstand te beperken, alleen tot zoodanige armen, die van de instellingen der weldadigheid geen onderstand kunnen krijgen, *ten gevolge van hare reglementen*; zoodat personen, die een slecht gedrag hebben of anderzins, geen bijstand in geen geval hoegenaamd zullen kunnen erlangen.

De heer Veening acht de amendementen onaannemelijk, omdat zij strijden met het stelsel der wet; terwijl de diaconiën, volgens het am. van den heer Sander, alsdan zouden verpligt zijn, om *alle* armen te verzorgen, zoo maar niet de reglementen het beletten. De heer van Deinse verdedigt nader zijn amendement en de heer Groen, zich refererende aan de meening van den heer van Nispen meent, dat in plaats van de discusiën te sluiten er nu juist reden is, om eerst de discussiën regt levendig te beginnen; omdat het meest mogelijk verschil ten aanzien van dit gedeelte der wet bestaat.

De Minister verklaart zich tegen het amendement van den heer van Deinse, en de hr. van Nispen tegen dat van den heer Sander, omdat alsdan zeer stellig zou worden voorgeschreven *de pligt der diaconiën* om te verzorgen. De heer Elout maakt eene opmerking tegen de redactie van art. 21 en de Minister verklaart andermaal, dat hij niet begrijpt, hoe iemand die redactie onduidelijk kan vinden. Na *deze* verklaring des Ministers trekt de heer van Deinse zijn amendement in; ook de heer Sander, vóór alles vreezende dat zijn amendement zou zijn eene attaque op de diaconiën (en daar is reden voor!) en ziende dat de regering *er tegen is*, trekt zijn amendement in.

De Minister verzet zich tegen het amendement van den heer Elout, omdat de woorden „buitengewone omstandigheden" reeds in het artikel staan, en altijd „*tijdelijke*" naast duurzame hulp te verleenen zou onmogelijk zijn; want dan zou men oude van dagen en weezen niet in gestichten kunnen doen opnemen.

De heer Elout licht nader zijn amendement toe en verklaart, dat de bedoeling wel degelijk was, om door burgerlijke armbesturen geene duurzame ondersteuning te doen verleenen. Nog voeren daarover het woord de heeren van Nispen, van Lijnden, waarna het amend. van den heer Elout met 14 tegen 49 stemmen werd verworpen.

Voor de heeren van Goltstein, de Kempenaer, v. Lijnden, Elout, Groen, Mackay, de Brauw, v. Reede, Hoffman, v. Lennep, van Deinse, van Foreest, v. d. Brugghen en Sloet.

Art. 21 wordt voorts zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij art. 22 stelt de heer van Golstein als amend. voor, dat de woorden „*behoudens de bepalingen van het derde hoofdstuk dezer wet*" zullen worden weggelaten, omdat men anders zou praejudicieren het oordeel over een nog niet in discussie gebragt gedeelte der wet. De minister stelt voor, om de behandeling van dit artikel uit te stellen tot na de behandeling van dat derde hoofdstuk. De heer van Nispen meent, dat het een evenmin noodig is als het andere, omdat er ook bepalingen voorkomen in het 3de hoofdstuk, die in *elk* geval toegepast zullen worden en bij niemand aanstoot geven. De heer van Golstein erkent het juiste van deze opmerking en trekt zijn amendement in. Art. 22 wordt daarna zonder hoofdelijke stemming aangenomen, zoo ook artt. 23 en 24.

Op art. 25 had de heer Elout een amendement voorgesteld. Ten gevolge van de niet-aanneming van diens amend. op art. 21 verklaart die heer, dat nu ook dit amend. moet beschouwd worden als te zijn vervallen. Dit spijt den heer van der Brugghen; want hij had magtig veel waarde gehecht aan het amendement van zijn vriend, omdat hij in dit art. wilde opgenomen hebben de bepaling, dat te eeniger tijd de onderstand van de burgerlijke armbesturen zal *ophouden*. Hij zal nu stemmen *tegen* dit artikel en wordt aan zijn verlangen niet voldaan, ook *tegen* de wet.

Art. 25 wordt daarna met 46 tegen 17 stemmen *aangenomen*.

Tegen, de heeren: van der Brugghen, van Bosse, van Goltstein, de Kempenaer, van der Poel, van Lijnden, Elout, Groen, Mackaij, van Eck, van Reede, Hoffman, van Lennep, Storm, Hengst, Sloet en van Foreest.

Bij art. 26 geeft de heer Vening in overweging, om in dat artikel te lasschen de woorden: „behoudens de subsidiën van wege het Rijk en de provinciën voor krankzinnigen verstrekt." De regering gelooft, dat de bijvoeging geen bezwaar zal opleveren; maar de heer Vening geen amend. in dien zin voorstellende, wordt de discussie gesloten en het art. aangenomen.

Thans worden geopend de algemeene discussien over de tweede afdeeling van dit hoofdstuk: „*van de plaats waar de arme domicilie van onderstand heeft.*"

De heer de Man vindt in het beginsel, bij deze afdeeling gehuldigd, voor hem een voornaam bezwaar. Van alle drie stelsels, die ten aanzien van het domicilie van onderstand bestaan, acht de spr. juist dat, hetwelk bij deze wet is aangenomen, het meest bezwarende, het verderfelijkste van allen. In het stelsel der wet zelf geeft spr. de voorkeur aan het stelsel van tijdelijk verblijf; want dit stelsel bevordert althans de belangen van den bedeeler zoowel als van den bedeelde, zoodat op die wijze aan het hoofddoel der wet „*armverzorging*" zou kunnen worden beantwoord. De Spr. treedt in eene breedvoerige ontwikkeling van bovengenoemde stellingen, en betoogt, dat alleen op de wijze, als door hem wordt aangegeven, het minst bezwaarlijke der in practijk mogelijke stelsels zal worden aangenomen.

Het uur te ver verstreken zijnde, zijn de verdere discussien uitgesteld tot morgen ochtend ten 11 ure.

Nog zijn de volgende amendementen voorgesteld op het ontwerp van wet op het *Armbestuur.*

XII.

„Art 62. Alle kerkelijke instellingen van liefdadigheid, na „den 1 Januarij 1860 in het genot van subsidie uit eenig algemeen burgerlijk fonds verblijvende, worden begrepen onder de „instellingen van gemengden aard lit. *d.* van art. 2 vermeld, „en als zoodanig onderworpen aan de bepalingen op die instellingen bij deze wet vastgesteld."

VAN HEIDEN REINESTEIN.

XIII.

Het opnemen van een *nieuw* artikel, aan het *laatste* onmiddelijk voorafgaande, luidende:

„Deze wet zal vóór den 31sten December 1859 aan eene herziening worden onderworpen."

DONKER.

Blijkens het thans openbaar gemaakte *eindverslag* heeft het ontwerp van Wet tot wijziging van het Xde Hoofdstuk der begrooting van Staats-uitgaven, dienst 1853 bij het onderzoek in de Afdeelingen o. a. tot de volgende beschouwingen aanleiding gegeven.

Hoewel deze of eene dergelijke wetsvoordragt vrij zeker was te verwachten, zoo hebben vele leden de aanbieding daarvan toch met leedwezen gezien. Die leden erkenden gaarne, dat bij de tegenwoordige inrigting der begrooting en de onmogelijkheid om van het eene artikel op het andere over te schrijven, het ligtelijk kan gebeuren dat vooral door het reeds vrij lang te voren opmaken der ramingen, het later blijke, dat er op het een of ander artikel van eenig hoofdstuk der Staatsbegrooting meer te kort komt om in de behoefte van de dienst te kunnen voorzien dan uit den post voor *onvoorziene uitgaven* kan worden aangevuld, en

er dus eene wet noodig wordt tot overbrenging der bedoelde onthrekende gelden van andere artikelen; zulk eene wet moet echter tot de *uitzonderingen* behooren.

Immers ware dit zoo niet, dan zouden naar het oordeel dier leden de twee hoofdoogmerken der bovenbedoelde zoo heilzame bepaling verloren gaan, namelijk eene zoo naauwkeurig mogelijke raming, en het voorkomen van het uitputten der begrooting. En zoo de Staten-Generaal zonder veel bezwaar of tegenspraak dergelijke wets-ontwerpen aannemen, zou dit al ligtelijk ten gevolge kunnen hebben, dat bij meer dan een departement van algemeen bestuur in het vervolg min naauwkeurig in het opmaken van sommige ramingen te werk werd gegaan, vertrouwende op eene latere wet van af- en overschrijving. Worden dus zulke wetten niet meer enkele uitzonderingen, dan zal men al spoedig tot den ouden weg terugkeeren, met dit onderscheid alleen, dat het vroegere Koninklijke besluit door eene wet zal vervangen worden; ja zelfs de zaak wordt nog minder gunstig. De gelden toch waarvoor de overschrijving wordt aangevraagd zijn inderdaad reeds uitgegeven voor doeleinden waarvoor zij primitief niet bestemd zijn; er heeft alzoo eene overschrijding van artikelen der begrooting plaats gehad die later door eene wet moet worden gehomologeerd. Het ontwerp tot zulk eene wet zal steeds moeijelijk door de Staten-Generaal kunnen worden afgestemd, daar het hier een *fait accompli* geldt.

De begrooting zou alzoo, voor zooveel de splitsing in artikelen betreft, wederom, gelijk vroeger, eene fictie worden.

Wat nu meer bijzonder *dit* wets-ontwerp betreft, zoo merkten dezelfde leden op, dat inderdaad vele der thans gevraagde verhoogingen vroeger hadden kunnen voorzien worden bij het Departement van Oorlog. Men noemde als zoodanig de meerdere gelden noodig voor de *remonte* (art. 10), wegens het vermeerderen der paarden bij de artillerie, welke vermeerdering een gevolg is der reorganisatie van dat wapen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 8 September 1852, alzoo nog vóór de indiening der Staatsbegrooting voor 1853 aan de Staten-Generaal. Bij de behandeling van het Xde Hoofdstuk dier begrooting werd dan ook reeds van de zijde der Tweede Kamer in het breede aangetoond, dat men op verschillende artikelen gelden zou te kort komen. — In de tweede plaats werd gewezen op de *pensioenen* (art. 43). Daaromtrent werd opgemerkt, dat, blijkens de staatsrekeningen en toelichtende staten der begrooting, over de tien laatste jaren de uitgaven voor militaire pensioenen slechts eenmaal (d. i. in 1845) *beneden* de raming zijn gebleven, doch dat voor de andere dienstjaren het daartoe betrekkelijk artikel steeds door overschrijving, somtijds zelfs zeer aanmerkelijk, is moeten aangevuld worden.

Wat de kosten betreft vallende op het kamperen van troepen, ook dit meende men was eene uitgaaf die had kunnen vooruitgezien worden: immers het was voor een ieder duidelijk, dat de daarvoor primitief aangevraagde som van *f* 400 ten eenen male onvoldoende zou zijn. Men had dus, meenden sommigen, in ieder geval vóór dat daarvoor meer gelden werden uitgegeven, de autorisatie daartoe kunnen vragen.

Aan verscheidene leden gaf de verhooging van het artikel pensioenen ook aanleiding tot de opmerking, dat het bedrag der militaire pensioenen sedert de twee laatste jaren op eene hunnes inziens zorgwekkende wijze klimt. Wel is waar wordt dit door velen aan de pensioenwet van 1851 toegeschreven, maar die leden meenden toch, dat de Regering eene wat al te ruime toepassing van die wet maakt, en dat er nu en dan officieren worden gepensioneerd, die in de kracht des levens zijn en nog verscheidene jaren met vrucht in active dienst zouden kunnen blijven.

De Regering heeft daarop hoofdzakelijk het volgende geantwoord: In de meeste opzigten vereenigt de Regering zich met de inzigten bij deze paragraaph ontwikkeld. Wetten tot wijziging eener begrooting behooren tot de *uitzonderingen.* Men veroorlooft zich echter de opmerking, dat dit ontwerp een gevolg is van het verlangen, om, zoo mogelijk, het eindcijfer der begrooting niet te verhoogen. In dien geest werd vroeger, zelfs reeds in 1852, door den toenmaligen Minister van Oorlog aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een brief geschreven, waarin hij bij de toezending van een exemplaar der organisatie van het wapen der cavalerie te kennen gaf, dat die organisatie eene wijziging te weeg bragt in de uitgaven; dat dit echter vooreerst nog geene voorziening vereischte, daar de betrokken post mogelijk uit andere artikelen te suppleren zoude zijn zonder dat dit daarom nog invloed op het eindcijfer der begrooting zou behoeven te hebben.

De Minister van Oorlog moet tevens verklaren, dat hij voor zich pensoonlijk verlangd zou hebben de begrooting van Oorlog tot hooger bedrag te kunnen voordragen, doch dat zoowel de Minister van Finantien in 1852 als die in 1853 zich daartegen hebben verzet, beiden uit hetzelfde oogpunt, namelijk om het bedrag der algemeene uitgaven niet hooger op te voeren dan onder dezelfde omstandigheden tot op dat tijdstip toe het geval was geweest.

Wat de pensioenen betreft, het is zoowel bij de begrooting van 1853 als 1854 aangetoond, dat daarvoor minder werd uitgetrokken dan volgens de pensioenlijst benoodigd kon wezen. Veel hing in dezen ook van het versterf af; doch ook van eene andere zijde veel van het al of niet op pensioen stellen van militairen. De regering meent daaromtrent met de meeste matiging en omzigtigheid te werk te gaan, ofschoon het haar niet moeijelijk zou vallen aan te toonen, dat zij daaromtrent, *welligt niet ver genoeg gaat.* De opgaaf welke in de *Staats-courant* van de pensioneringen wordt gedaan, met verwijzing naar de wetsartikelen waarop zij rusten, kan in de bijzonderheden worden nagegaan en zal alsdan hetgeen gezegd is allezins bevestigen.

's Gravenhage, 18 Mei.

Z. M. heeft de offic. van gezondheid der 2de kl. C. C. F. Gruelmann, met ingang van den 15 dezer, bevorderd tot offic. van gezondheid der 1ste kl. in het vaste corps der officieren van gezondheid bij de Ned. zeemagt, met bepaling dat hij zal rang nemen tusschen de officieren van gezondheid der 1ste kl. J. P. Terbeck en H. L. Oudenhoven.

Op den 17den dezer is door Z. M. op de gebruikelijke wijze, in een bijzonder gehoor ontvangen, de baron von Steinberg, laatst zaakgelastigde van Hanover bij de Nederl. Regering, ten einde aan HD. te overhandigen zijne geloofsbrieven als minister-resident van Z. M. den Koning van Hannover bij het Nederlandsche Hof.

Z. M. heeft benoemd bij het wapen der infanterie: bij het 5de reg. tot 1sten luit. den 2den luit. R. J. L. van der Poel, van het corps; bij het 6de reg. tot majoor den kapit. der 1ste kl. J. C. Bross, van het corps; tot kapit. van de 3de kl. den 1sten luit. M. van Gerve, van het 2de regement van het wapen; bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt: tot apotheker der 1ste kl. den apotheker der 2de kl. J. van Rijn van Alkemade, van gemeld personeel.

* Naar men verneemt, zal de Koninklijke familie zich in de volgende week naar het Loo begeven, om aldaar eenen geruimen tijd verblijf te houden.

* HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik, benevens HD. dochter, Prinses Maria, zullen zich morgen uit de residentie naar HD. buitengoed het *Huis de Paauw*, op den Leidschen weg begeven, om aldaar den zomer door te brengen.

* Z. M. zal morgen op het paleis het Huis ten Bosch een dejeuner dinatoir en thé-dansant geven, dat ten 4 ure een aanvang zal nemen; de leden van het corps diplomatique, de ministers en vele aanzienlijke zijn daartoe uitgenoodigd.

* Zaturdag middag zal bij H. M. de Koningin-Moeder een groot diner gegeven worden.

* De kiesvereeniging «*Regt voor Allen*» heeft tot kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen, den generaal-majoor R. F. baron van Raders, oud-gouverneur der kolonie Suriname.

* Naar men verneemt, heeft het Z. M. den keizer van Brazilie behaagd den heer P. M. Netscher, 1e luitenant bij het regement grenadiers alhier, te begiftigen met de versierselen der orde van de Roos, wegens het door dien heer vervaardigde werk: *Les Hollandais au Brésil notices historiques sur la Pays-Bas et le Brésil* au XVIIe *siècle.*

Op den 15 dezer overleed de hoog verdienstelijke bloemen fruitschilder H. Reekers, in den ouderdom van 38 jaren aan eene uitteerende ziekte. Dit is een waar verlies voor de Nederlandsche schilderschool, waarvan hij een der uitstekendste leden was.

Aan onze verdienstelijke eerste chanteuse mlle. Eugenie Geismar, is dezer dagen, door eenige voorstanders der Fransche Opéra te Rotterdam, bij gelegenheid van het aangaan van haar nieuw engagement, een cadeau aangeboden, bestaande in eenen prachtigen broche en een uitmuntenden kostbaren gouden armband. Mlle. Geismar, was levendig getroffen bij de ontvangst van dit blijk van achting en genegenheid.

De *Utr. Ct.* meent te kunnen verzekeren, dat de heer van Iddekinge weldra tot Burgemeester van Amsterdam zal worden benoemd.

Men verwacht nog eene benoeming van ongeveer zeven luitenant-kwartiermeesters en welligt zal dit getal op 15 a 16 worden gebragt. (*U. C.*)

Zaturdag middag zal van de werf *Hollandia*, in de groote Wittenburgerstraat te Amsterdam, het nieuwe brikschip *Prinses Amelie* te water worden gelaten.

† † **Nijmegen,** 17 Mei. In een der weiden onder het naburige Pruisische grensdorp Wilderen, moet in den nacht van Zaturdag op Zondag een koebeest geslagt zijn, waarvan het vleesch met de beenderen zijn medegenomen, het vel en de ingewanden heeft men in de aangrenzende sloot gevonden. Deze misdaad is des te grooter, daar het dier aan eenen behoeftigen landbouwer toebehoorde, die niet in staat is zijn gemis te herstellen. De daders zijn tot nog toe niet bekend.

Vlissingen, 18 Mei. De Russische korvet *Navarino*, die thans geheel afgetuigd in 's Rijks dok ligt, zal waarschijnlijk den 31 dezer maand worden verkocht.

's Hertogenbosch, 17 Mei. Den 12 dezer zijn door de commissie uit het provinciaal hof, in Noord-Brabant tot kandidaat-notarissen bevorderd, de heeren J. L. de Bossen, secretaris der gemeente Wourd, H. B. Niemann en Jhr. A. A. J. M. Verheijen, van 's Bosch.

's Hertogenbosch, 17 Mei. Eergisteren is, na de afbraak der ter dezer plaatse gestaan hebbende gebouwen, plegtig de eerste steen van de gaz-fabriek gelegd. Het lokaal was bij die gelegenheid rijk met vlaggen versierd.

— Wij vernemen, dat dezer dagen te St. Oedenrode eene Rederijkers-kamer is opgerigt.

— Herhaaldelijk lezen wij in vele onzer dagbladen de rubriek *Advertentien, huwelijks-aanvragen* van [illegible] aard en onder allerlei vorm; in Belgie heeft men die om aan eene goede (?) vrouw te komen nog tot [illegible] volmaaktheid gebragt. Zie hier wat wij in de *Echo* [illegible] *Dendre* lezen: Met genoegen maken wij aan onze [illegible] bekend, dat de heer Brassard, te Tongre-St.-Martin [illegible] een meisje tot zijne vrouw zocht en wiens aanvra[illegible] aan het publiek medegedeeld hebben, bijna het doel [illegible] bereikt, dat hij zich had voorgesteld; hij heeft slechts [illegible] kiezen; *negen en zestig* antwoorden, zoo bij mon[illegible] bij vrachtvrije brieven zijn hem, zoo uit de oms[illegible] als uit Gend, Luik, Namen, Brussel, Leuven, [illegible] enz. enz. geworden, waarbij nog gevoegd moeten w[illegible] *vijf uit de plaats zelve.*

Daar de heer Brassart voornemens is zijne keus [illegible] den 25 dezer maand te vestigen, dienen de meisjes [illegible] te haasten; zij kunnen op de stipste geheimhouding [illegible] kenen. (*N. N.* [illegible]

∴ **'s Bosch,** 17 Mei. Jonkheer Mr. van Nis[illegible] Pannerden. Substituut-officier van Justitie bij de [illegible] dissements-regtbank te dezer stede, heeft gister e[illegible] gewigste conclusie genomen, in eene zaak no[illegible] alhier sedert twee jaren opgerigte slagthuis.

Het gebruik van dat slagthuis was door den g[illegible] raad voor de slagers verpligtend gemaakt. Zij da[illegible] houden vol, dat niemand hun het regt van hu[illegible] plaatsen kan ontnemen, tot het gebruik van [illegible] vroeger vergunning hebben verkregen, althans z[illegible] zonder schadevergoeding. Zij voeren aan, dat [illegible] meente bevoegd is plaatselijke verordeningen, als [illegible] heidsmaatregelen, daar te stellen, maar dat de[illegible] deningen nimmer eene terugwerkende kracht he[illegible]

De slagers dezer stad weigerden dan ook gro[illegible] dat slagthuis als zoodanig te bezigen. Zij werden [illegible] geerd en tegen hen regtsvervolgingen ingesteld. De [illegible] regter te 's Bosch, verklaarde bij onderscheidene [illegible] die plaatselijke verordening van kracht, en van [illegible] arresten kwam de veroordeelde in hooger beroep.

Jonkheer Mr. van Nispen adstrueerde zijne [illegible] bij de behandeling dier zaak aldus: dat de keur [illegible] Raad uitgevaardigd bestreden werd als geenszins [illegible] komende 1°. met het kon. besluit van 31 Jan. 1824; e[illegible] de wet op de patenten van 21 Mei 1819. Hij ha[illegible] dat zeer bekwame schrijvers het kon. besluit nie[illegible] tend achten, doch verklaarde dit gevoelen niet [illegible] te zijn, achtende hij het kon. besluit als maatregel [illegible] meen bestuur met de vorige grondwet bestaa[illegible] ontwikkelde de stelling, dat de bepalingen va[illegible] besluit hovengenoemd, door de verordeningen [illegible] in verband beschouwd met de tegenwoordige g[illegible] de gemeentewet vervallen waren, doch dat d[illegible] het kon. besluit te gelijk bestaanbaar waren. [illegible] dit besluit meende te moeten volgen. Spreker [illegible] tevens dat die keur met de patentwet strookte [illegible]

Prijs-Courant der Effect[illegible]

AMSTERDAM, 18 Mei 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$57\frac{1}{8}$ $\frac{7}{16}$ $\frac{3}{8}$		
Dito Certificat. .	3	$67\frac{7}{8}$	*Hope* 1798/1816	5
Dito Dito . .	4	$84\frac{7}{8}$ $5\frac{1}{8}$ $8\frac{1}{8}$	Dito 1828/1829	5
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	[illegible]
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	[illegible]
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	[illegible]
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	[illegible]
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	46	Inschr. Assig. .	6
Frankrijk.			Certific. dito. .	[illegible]
Obligatiën . . .	3		**Polen.**	
Spanje.			Obligatiën . . .	4
Nieuwe	1	$18\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$	**Oostenrijk.**	
Dito Buitenl. .	3	$37\frac{5}{8}$	Metalliek . . .	5
D° Binnenl.^{c}/m.	3	$33\frac{7}{8}$ $4\frac{3}{16}$ $\frac{1}{8}$	Dito bet. Amst.	5
Bew. Sp. Com.			Dito letter B. .	5
Amort. Schuld.			Dito 1847 . . .	[illegible]
Portugal.			Dito 1851/1852	[illegible]
Londen nieuwe.	5	33 $\frac{1}{16}$		
Dito uitgest . .	4			

Philad. Bankactien $3\frac{1}{4}$; Mexic. te Lond. [illegible] $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{16}$; dito Onb. $22\frac{7}{16}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{16}$; Gren. Uitg. [illegible] $4\frac{1}{2}$ pct. 60, $\frac{1}{2}$.

Bij tamelijk veel affaire waren de hoofdsoorten [illegible] en Buitenl. Effecten tot hooger prijzen zeer gezocht [illegible] zijn echter Russische uitgezonderd, blijvende deze iets [illegible] In Peruanen werden eenige kooporders geëffectueerd [illegible] ze circa 2pct. gestegen zijn.

FRANKFORT, Dingsdag 16 Mei. 5 pct. Me[illegible] Spanje binn. 3 pct. $34\frac{1}{4}$; dito 1 pct. 18.

LONDEN, Woensdag 17 Mei. Consols con[illegible] Mexico N. 3 pct. $24\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 60[illegible] Sardinie 5 pct. $80\frac{1}{2}$; Spanje 3 pct. $37\frac{1}{2}$[illegible] $18\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; dito Certificaten $3\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ [illegible] 5 pct. $95\frac{1}{2}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 59; dito 4 pct. [illegible]
De beurs vast, met weinig affaire. Disconto [illegible]

PARIJS, Woensdag 17 Mei. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. [illegible] dito 3 pct. 67.50; Sp. Binn. 3 pct. $34\frac{1}{2}$; dito [illegible] O. Met. 5 pct. 80.

WEENEN, Woensdag 17 Mei. N. Metall. [illegible] Londen 13.26; Zilver 37.
Het budget van 1853 toont een deficit [illegible] lioen.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te [illegible]